

BESKÆFTIGELSE 5. april 2024

Stor stigning i akademikere i kommuner og regioner

Siden kommunalreformen i 2007 er antallet af akademikere i kommuner og regioner skudt i vejret. Der er kommet 80 pct. flere akademikere i kommunerne og 144 pct. flere akademikere i regionerne. I dag går 8 pct. af lønkronerne i kommunerne og 9 pct. af lønkronerne i regionerne til akademikere. Stigningen har især været drevet af, at der er blevet ansat flere magistre og chef- og specialkonsulenter. Det er især kommunerne omkring hovedstaden og de større byer, der ansætter mange akademikere.

ANALYSE

Udarbejdet af

Kristoffer Lind Glavind
(på barsel)

Senioranalytiker

Sebastian Schwartz

Stud.polit.

Kontakt

Senioranalytiker

Kristoffer Lind Glavind (på barsel)

📞 61 45 83 00

✉️ kg@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Antallet af akademiske fuldtidsbeskæftigede i kommunerne er steget med 10.000 fra 2007 til 2023 svarende til en stigning på godt 80 pct. Den samlede beskæftigelse i kommunerne er ellers faldet med 5.900 fuldtidsbeskæftigede.
- I regionerne steg antallet af fuldtidsakademikere i samme periode med 6.000 svarende til en stigning på 144 pct. En fjerdedel af beskæftigelsesvæksten, der har været i regionerne siden 2007, kan tilskrives akademikere, selvom akademikere i 2007 kun udgjorde 4 pct. af beskæftigelsen i regionen.
- Knap 8 pct. af den samlede lønsum i kommunerne, går til akademikere, mens det er knap 9 pct. på det regionale område.
- Væksten i akademikere i kommunerne og regionerne er især drevet af, at der er ansat flere magistre og chef- og specialkonsulenter.
- Kommuner i tætbefolkede områder har en større andel af akademikere ansat. Andelen er særligt stor i København og resten af Region Hovedstaden. Det samme gælder i og omkring Aarhus, Odense og Aalborg.
- Kommunerne med lavest andel af akademisk ansatte ligger i Vest- og Sønderjylland, på Nordfyn og Vest- og Sydsjælland.
- De kommuner, der havde en høj andel af akademikere i 2007, lå også i høj grad i toppen i 2023. Tilsvarende lå kommuner med en lav akademikerandel i 2007 også lavt i 2023.

Om analysen

Denne analyse undersøger sammensætningen af offentligt ansatte i kommuner og regioner med fokus på akademikere. Det er vigtigt at understrege, at det er overenskomstområdet "Akademikere" i KRL-statistikken, der analyseres – og ikke uddannelsesgruppen akademikere.

Det betyder, at hvis personer med en lang videregående uddannelse er ansat i en ikke-akademisk stilling, tæller de ikke med som en akademiker. Det betyder også, at f.eks. læger, jordemødre, kandidatuddannede ergo- og fysioterapeuter og tandlæger, som har en særskilt stillingsgruppe, ikke tæller med som akademikere i denne analyse.

Den kommunale beskæftigelse er lavere end i 2007

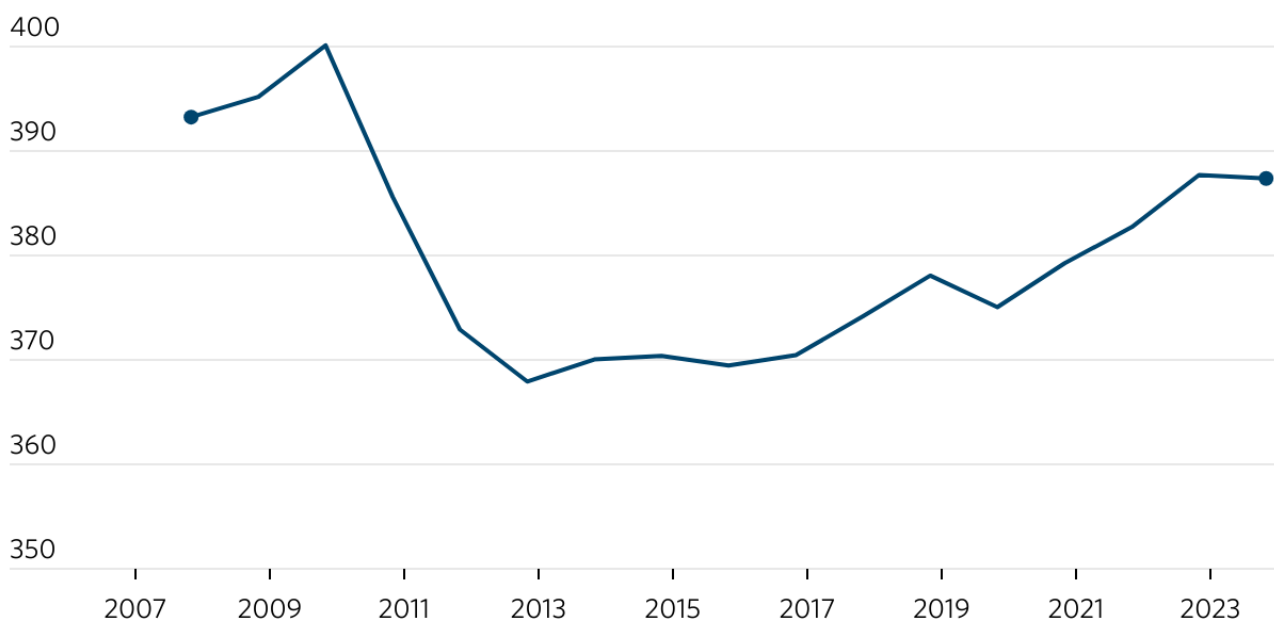
Siden 2007 har den samlede beskæftigelse af overenskomstansatte og tjenestemænd¹ i kommunerne ligget i underkanten af 400.000 fuldtidsbeskæftigede, jf. Figur 1. Udviklingen dækker over en vækst i fuldtidsbeskæftigede de første to år efter kommunalreformen efterfulgt af et fald fra 2009 til 2012. Siden 2012 har det samlede antal fuldtidsbeskæftigede været stigende i kommunerne igen, om end niveauet i 2023 fortsat er lavere end i 2007. Siden 2012 er den kommunale beskæftigelse steget med knap 19.500 fuldtidspersoner.

FIGUR 1

Antallet af kommunalt fuldtidsbeskæftigede er stadig lavere end i 2007

Figuren viser udviklingen i antallet af kommunalt fuldtidsbeskæftigede i november måned fra 2007 til 2023.

410 (1.000 årsværk)

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort for overenskomstansatte og tjenestemænd og omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Antallet er opgjort for november måned i de enkelte år.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL).

80 pct. flere akademikere i kommunerne siden 2007

Selvom den samlede kommunale beskæftigelse er faldet siden 2007, så har antallet af akademikere været stødt stigende. Figur 2 viser, at der i 2007 var 12.900 fuldtidsbeskæftigede akademikere i kommunerne. I 2023 var antallet steget med 10.400 til 23.300 fuldtidsbeskæftigede svarende til en stigning på godt 80 pct.

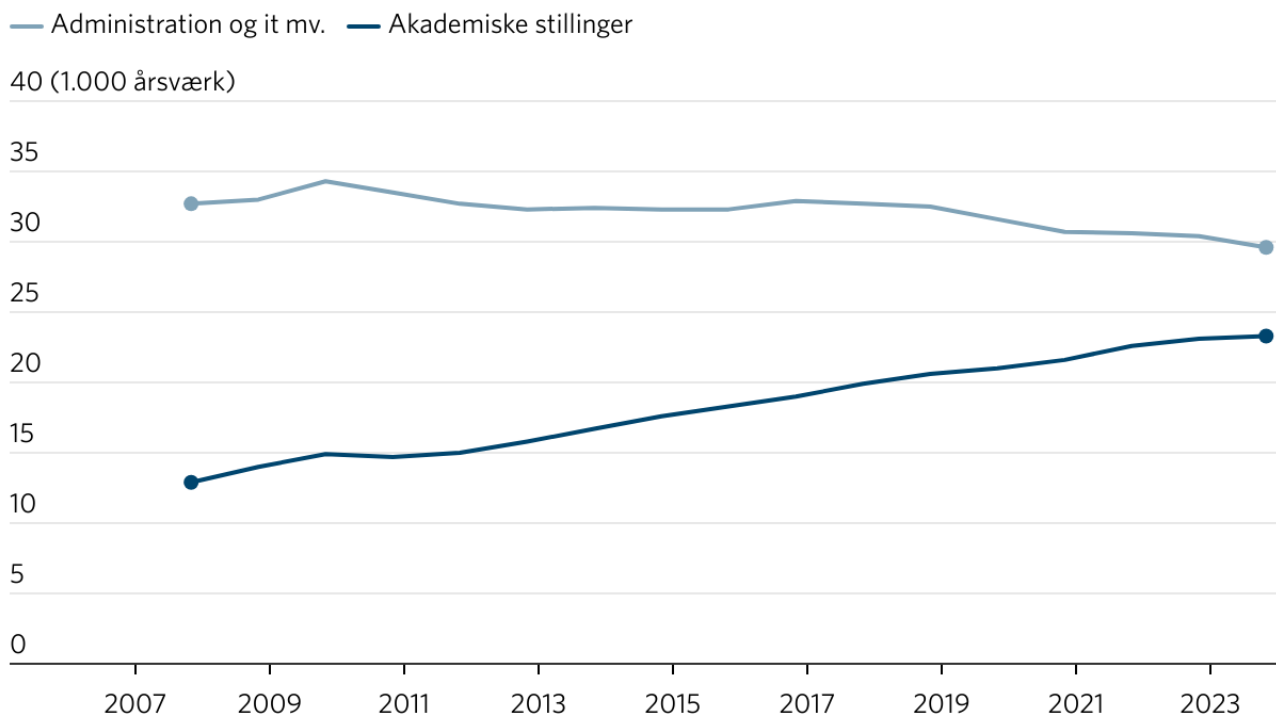
Til sammenligning er der siden 2007 sket et fald i den samlede beskæftigelse i kommunerne på knap 5.900 personer.

Omvendt er antallet af fuldtidsbeskæftigede i stillingskategorier inden for "Administration og IT"-personale i kommunerne faldet med 9,4 pct. fra knap 33.000 til knap 30.000 fuldtidsbeskæftigede over samme periode. Det bemærkes, at der er tale om overenskomstmæssige grupperinger.²

FIGUR 2

I kommunerne er akademikerne i vækst, mens antallet af administrative medarbejdere aftager

Figuren viser udviklingen i antallet af fuldtidsbeskæftigede akademikere og ansatte inden for kategorien "Administration og IT mv." i november måned fra 2007 til 2023.

Anm.: Administration og IT mv. samt akademiske stillinger er grupperinger i KRL-databasen. Der er tale om overenskomstgrupper – ikke uddannelsesgrupper.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

Beskæftigelsen i regionerne er steget støt

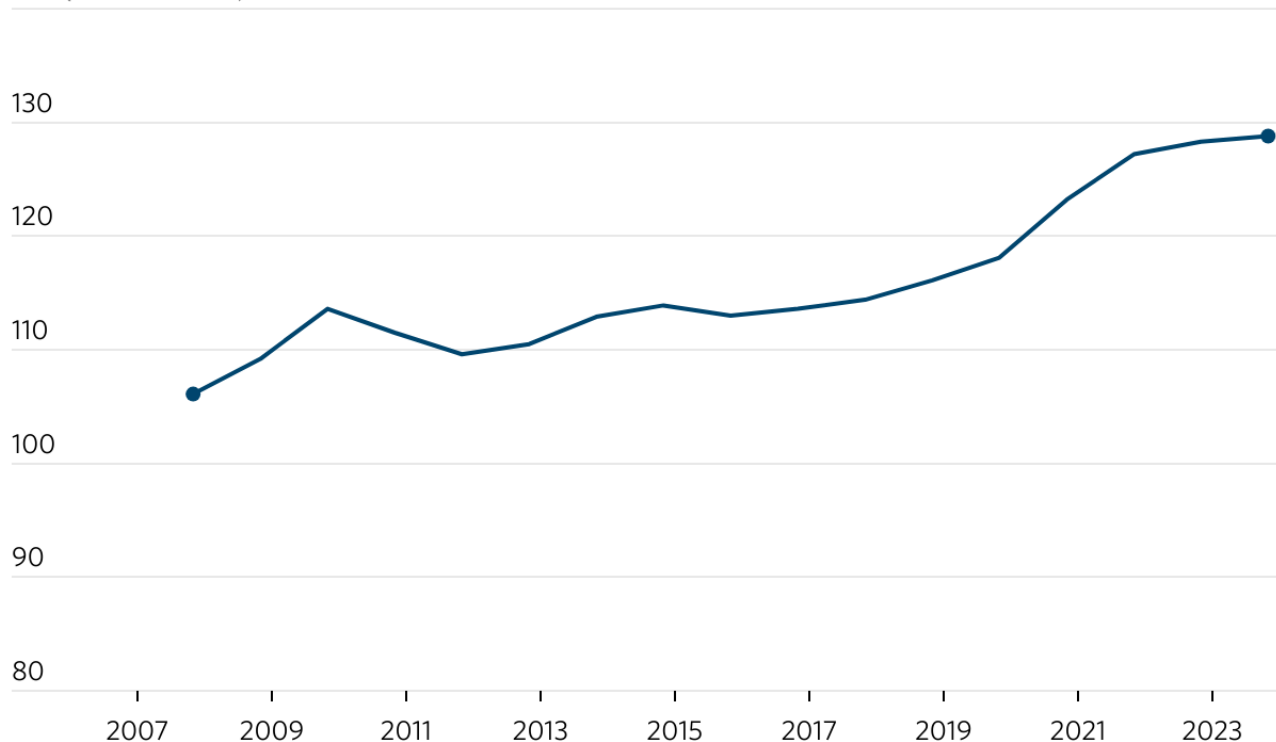
Figur 3 viser, at det samlede antal fuldtidsbeskæftigede i regionerne er steget fra 106.000 i 2007 til 128.800 i 2023. Det svarer til en stigning på 21,4 pct.

FIGUR 3

Den regionale fuldtidsbeskæftigelse er steget støt siden 2007

Figuren viser udviklingen i antallet af regionalt fuldtidsbeskæftigede i november måned fra 2007 til 2023.

140 (1.000 årsværk)

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort for overenskomstansatte og tjenestemænd og omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Antallet er opgjort for november måned i de enkelte år.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL).

144 pct. flere akademikere i regionerne siden 2008

I regionerne er der ligeledes sket en kraftig vækst i antallet af akademisk ansatte. Figur 4 viser, at antallet af akademiske fuldtidsstillinger i regionerne er steget fra knap 4.200 i 2007 til over 10.000 i 2023 svarende til en stigning på godt 144 pct. Det svarer til, at over en fjerdedel af den beskæftigelsesvækst, der har været i regionerne siden 2007 kan tilskrives akademikere, selvom akademikere i 2007 kun udgjorde 4 pct. af beskæftigelsen i regionen.

Ser man derimod på antallet af fuldtidsbeskæftigede inden for "Administration og IT", har tallet ligget rimeligt konstant omkring 5.000-6.000 over perioden. Det tyder på, at akademikere ikke blot har overtaget opgaver, som tidligere blev udført af beskæftigede inden for "Administration og IT".

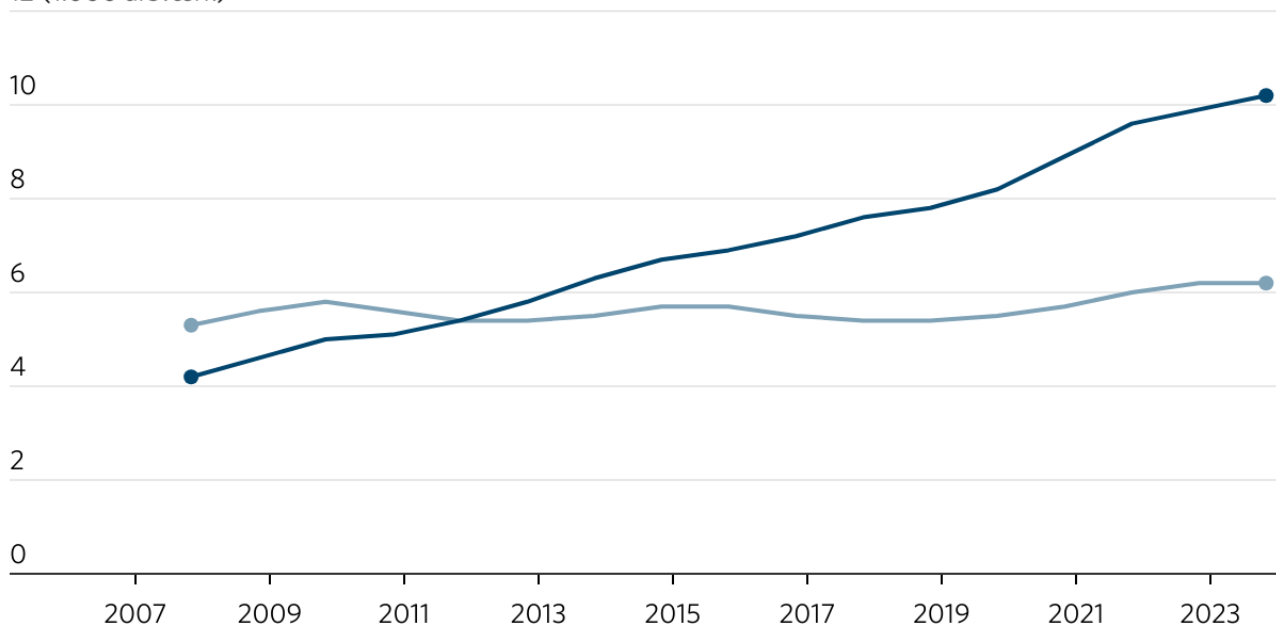
FIGUR 4

Antallet af akademikere i regionerne er steget kraftigt siden 2007

Figuren viser udviklingen i antallet af fuldtidsbeskæftigede akademikere og ansatte inden for kategorien "Administration og IT mv." i regionerne i november måned fra 2007 til 2023.

— Administration og it mv. — Akademikere

12 (1.000 årsværk)

Anm.: Administration og IT mv. samt akademiske stillinger er grupperinger i KRL-databasen. Der er tale om overenskomstgrupper - ikke uddannelsesgrupper.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

Stor vækst i andelen af akademikere

Ikke kun antallet, men også andelen af akademikere i kommunerne og regionerne er steget kraftigt siden 2007.

Figur 5 viser, at andelen af akademikere i kommunerne er gået fra 3,3 pct. til 6,0 pct på 16 år. Således fylder akademikerne i kommunerne ca. 80 pct. mere end 16 år tidligere.

I regionerne er andelen af akademikere fra 2007 til 2023 gået fra 3,9 pct. til 7,9 pct. Altså fylder akademikerne ca. dobbelt så meget i regionerne, som de gjorde 16 år tidligere.

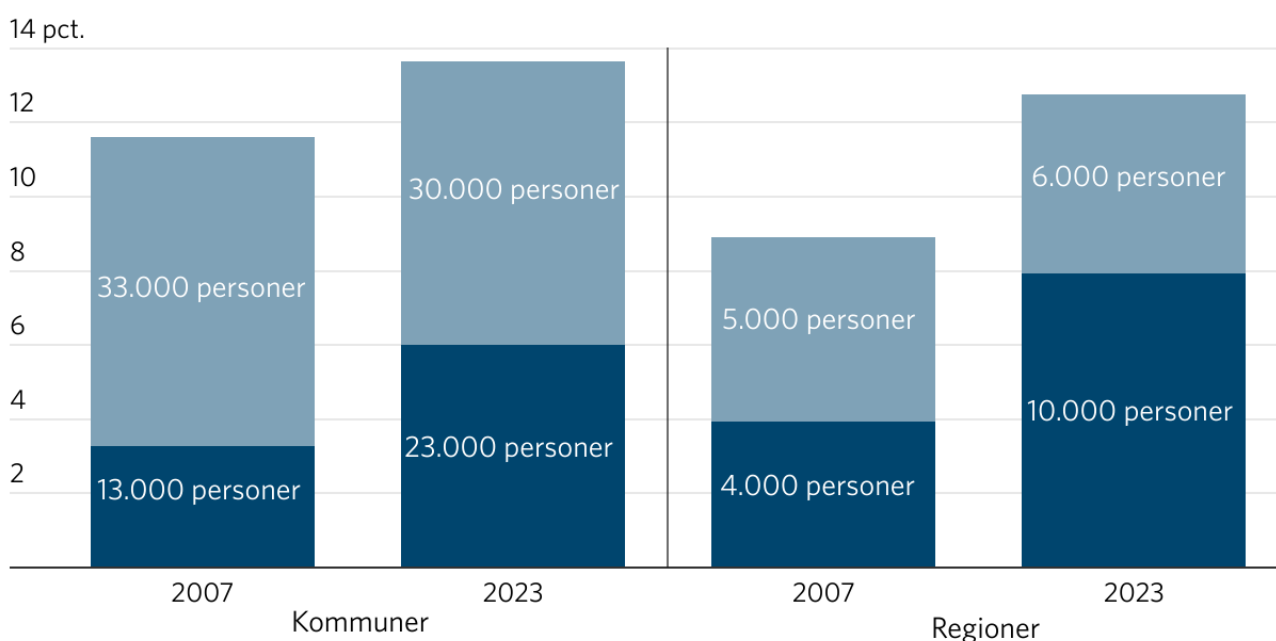
Ser man derimod på andelen af fuldtidsbeskæftigelsen som udgøres af ansatte inden for "Administration og IT", er der i kommunerne sket et beskedent fald fra 8,3 pct. til 7,6 pct., mens andelen i regionerne er gået fra 5 pct. i 2007 til 4,8 pct. i 2023, og altså har ligget tæt på konstant.

FIGUR 5

Andelen af akademikere er steget i både kommuner og regioner siden 2007

Figuren viser andelen af akademikere og fuldtidsbeskæftigede i administration, IT mv. i hhv. kommunerne og regionerne i 2007 og 2023, samt antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i 2023 afrundet til nærmeste tusinde.

■ Akademiske stillinger ■ Administration og it mv.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort for overenskomstansatte og omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Antallet er opgjort for november måned i de enkelte år.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunerne og regionernes løndatakontor (KRL).

Stor vækst i akademikernes lønandel

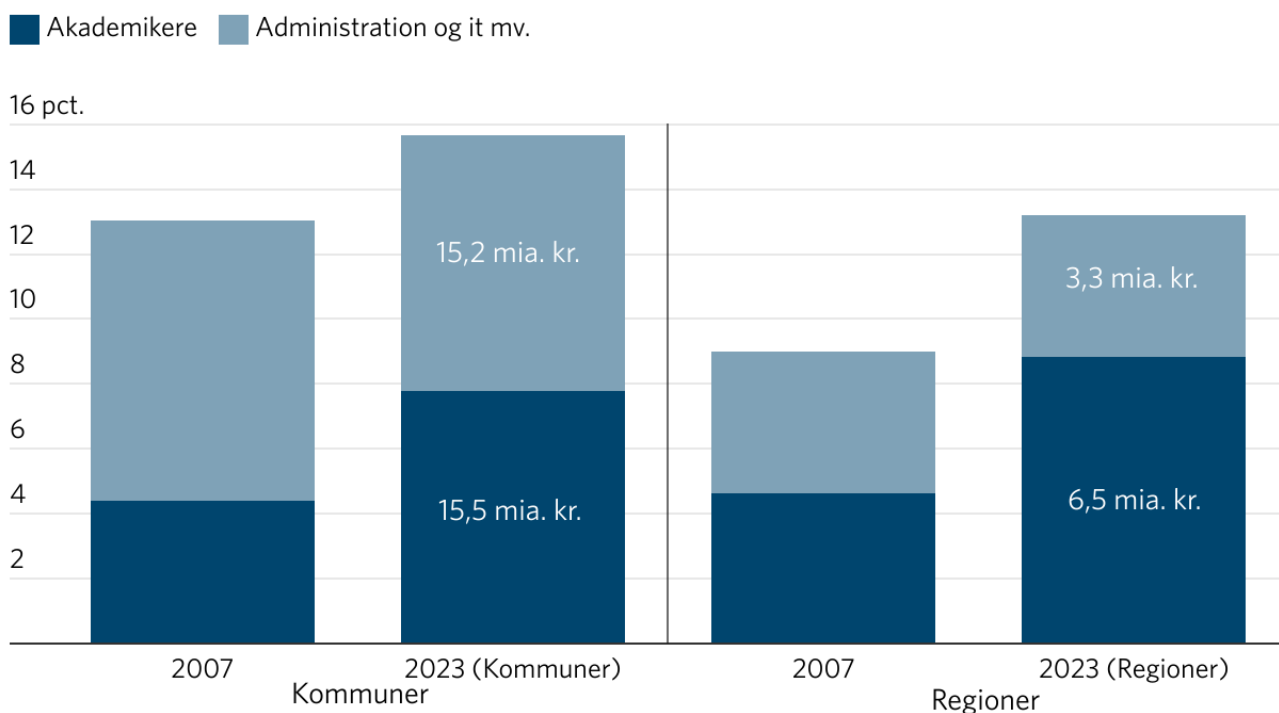
Akademikernes andel af lønsummen inden for kommuner og regioner er også skudt i vejret³, jf. Figur 6. I 2007 var det 4,4 pct. af lønsummen i kommunerne, der gik til akademikere. I 2023 er det tal steget til 7,8 pct. svarende til 15,5 mia. kr. I regionerne er akademikernes lønandel gået fra 4,6 pct. i 2007 til 8,8 pct. 2023, svarende til 6,5 mia. kr.

Lønandelen til ansatte i "Administration og IT" er fra 2007 til 2023 faldet fra 8,6 pct. til 7,9 pct. i kommunerne, mens den har ligget konstant på 4,4 pct. i regionerne.

FIGUR 6

Akademikere modtager en større andel af lønsummen i kommunerne og regionerne

Figuren viser andelen af lønsummen for fuldtidsbeskæftigede ansat som hhv. akademikere eller inden for administration og IT mv. i kommunerne og regionerne i 2007 og 2023. Samt lønsummen for disse stillingsgrupper i 2023.

Anm.: Den samlede lønsum er opgjort på årsniveau (opregnet på baggrund af november-tallet). Lønsummen er kun angivet i 2023, da lønsummen i KRL er opgjort i løbende priser, og derfor er beløbene svære at sammenligne over tid.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

Udviklingen i akademikere fordelt på personalegrupper

I det følgende ser vi på, hvilke personalegrupper der har drevet væksten i antallet af akademikere i kommunerne og regionerne fra 2007 til 2023.

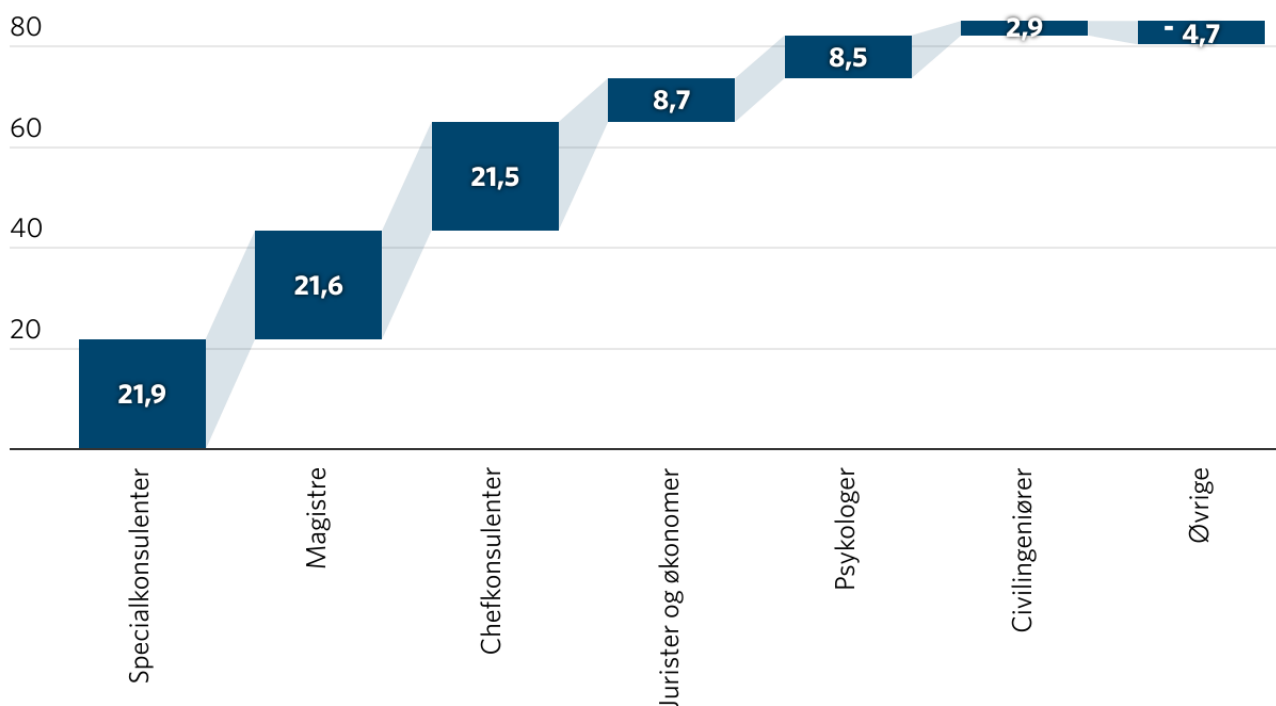
Antallet af fuldtidsbeskæftigede akademikere i kommunerne er som nævnt steget med godt 80 pct. fra 2007 til 2023, helt præcist 80,4 pct. Figur 7 viser, at magistrene står for mere end en fjerdedel af denne udvikling. Ligeledes kan udviklingen i specialkonsulenter og chefkonsulenter hver især forklare godt en fjerdedel af væksten. Tilsammen forklarer magistre, konsulenter, jurister og økonomer i alt 90 pct. af den samlede vækst i akademikerbeskæftigelsen i kommunerne.

Overenskomstgrupperne svarer ikke nødvendigvis til uddannelsesgrupper. Gruppen "Jurister og økonomer" kan oversættes til medarbejdere på DJØF's område, mens "Magistre" i store træk overlapper med DM's område. Chef- og specialkonsulenter er ikke uddannelsesspecifikke, og det er ikke muligt at opdele på uddannelse, men kategorierne består formentlig hovedsageligt af DJØF'ere og magistre.

FIGUR 7

Væksten i antallet af akademikere i kommunerne kommer primært fra flere magistre og konsulenter

Figuren viser, hvor meget forskellige stillingskategorier har bidraget til væksten i AC-ansatte inden for kommunerne fra 2007 til 2023.

Anm.: Dekomponeringen er opgjort som vækstbidrag til den samlede procentvise vækst i akademiske fuldtidsbeskæftigede over perioden fra november 2007 til november 2023.

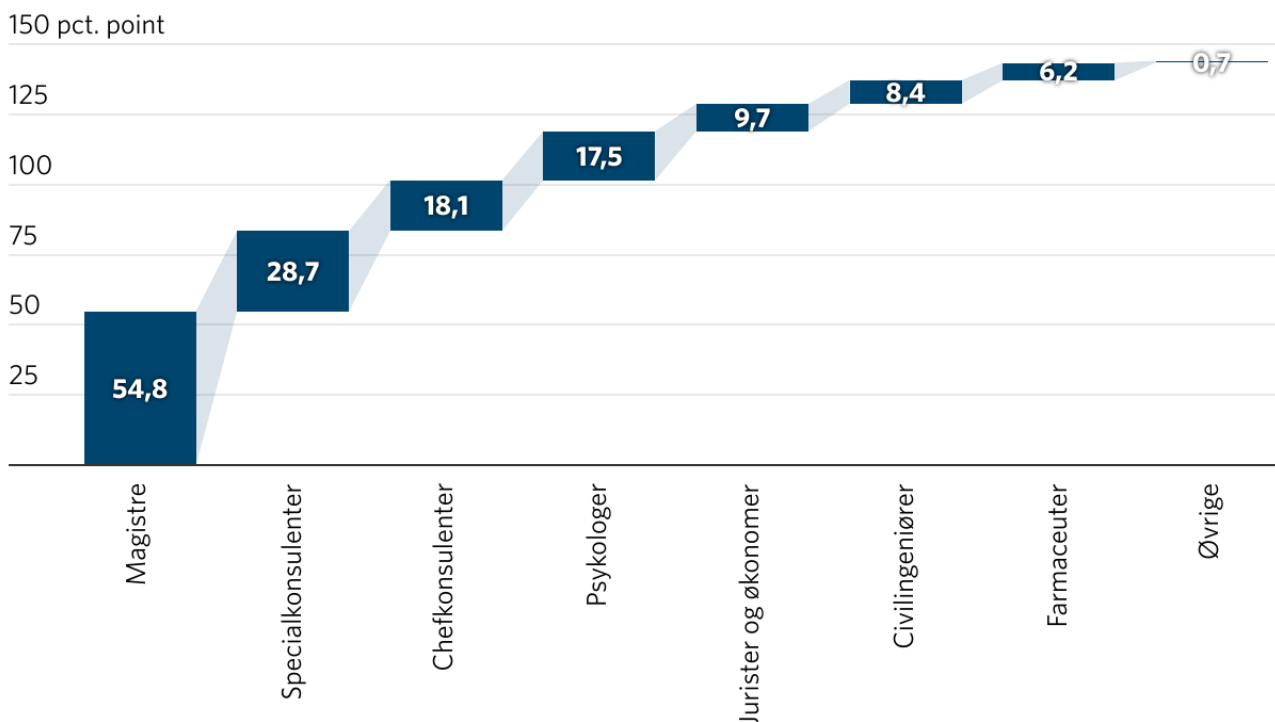
Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

I regionerne er fuldtidsbeskæftigelsen for akademiske stillinger som nævnt vokset med 144 pct. Her står magistre for godt en tredjedel af den samlede vækst, mens jurister og økonomer, specialkonsulenter og chefkonsulenter tilsammen forklarer ca. 40 pct. af den samlede vækst, jf. Figur 8.

FIGUR 8

Væksten i antallet af akademikere i regionerne kommer primært fra magistre, konsulenter og psykologer

Figuren viser, hvor meget forskellige stillingskategorier har bidraget til væksten i AC-ansatte inden for regionerne fra 2007 til 2023.

Anm.: Dekomponeringen er opgjort som vækstbidrag til den samlede procentvise vækst i akademiske fuldtidsbeskæftigede over perioden fra november 2007 til november 2023.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

Stor forskel på akademikernes andel af beskæftigelsen på tværs af kommuner

Figur 9 viser, at der er store forskelle i andelen af akademisk beskæftigede i de enkelte kommuner.

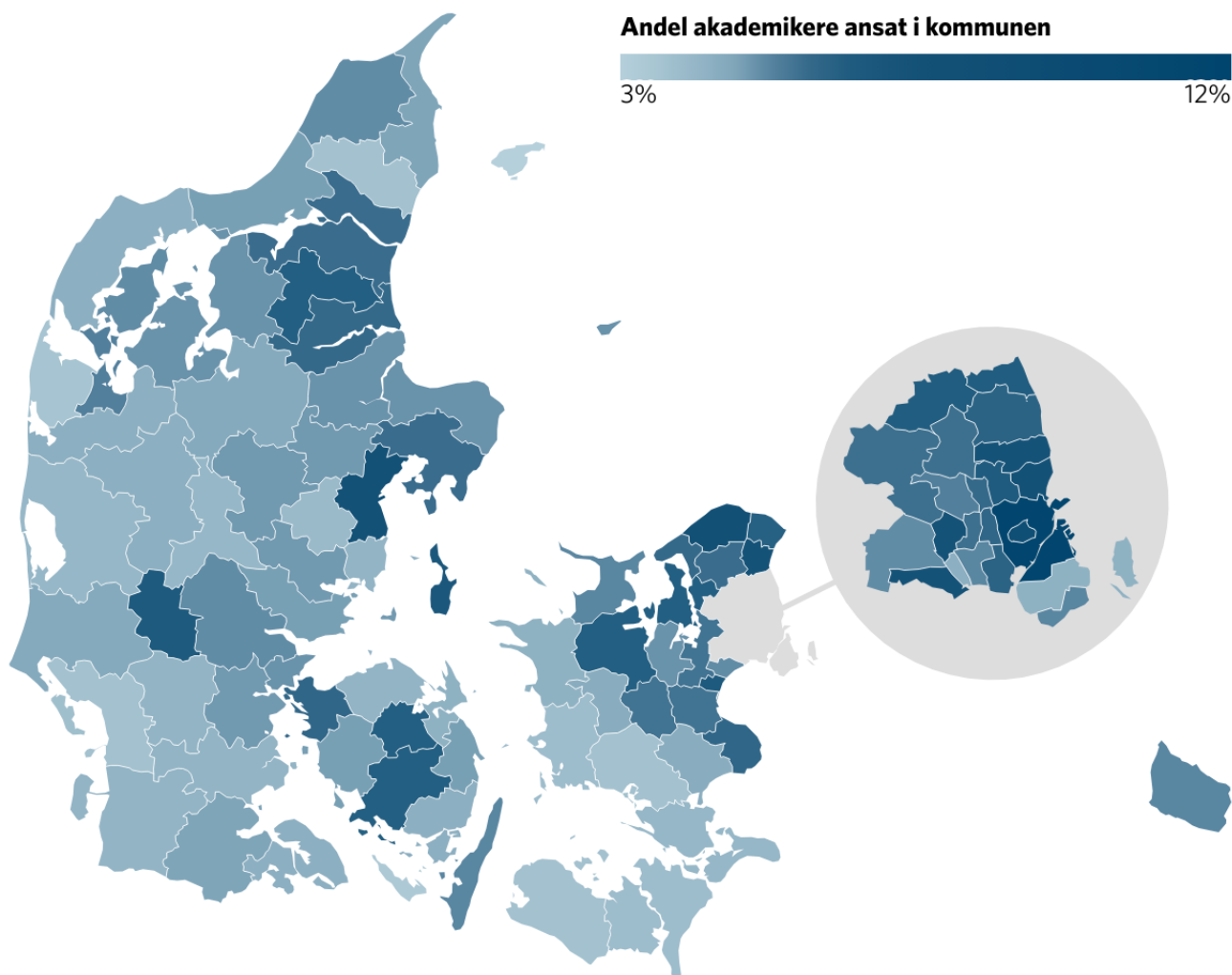
Københavns Kommune har langt den største andel af akademikere (11,5 pct.), mens kommunen med den næsthøjeste andel akademisk beskæftigede er Frederiksberg Kommune (8,5 pct.).⁴ Læsø Kommune har den laveste andel med 3,1 pct.

Der er generelt en større koncentration af akademisk beskæftigelse omkring de fire største byer. Andelen er omvendt relativt lav blandt landkommunerne i blandt andet Vest- og Sønderjylland, Vest- og Sydsjælland samt Lolland og Falster.

FIGUR 9

Kommuner i tætbefolkede områder har en større andel af akademikere ansat

Figuren viser andelen af AC-ansatte i landets 98 kommuner i november 2023.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort for overenskomstansatte og tjenestemænd og omregnet til fuldtidsbeskæftigede. Antallet er opgjort for november måned 2023. Stigningen i andelen af akademikere kan ikke opgøres for Ærø og Fanø kommune.

Kort: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Kommunernes og Regionernes løndatakontor (krl.dk)

Det bemærkes, at der ikke i øvrigt er nogen tydelig sammenhæng mellem kommunernes størrelse i antal indbyggere og deres andel af akademisk ansatte.

Stor forskel i typer af akademiske stillinger i kommunerne

Blandt de 10 kommuner med den laveste andel af akademisk ansatte i 2023 er der i gennemsnit 3,9 pct. akademikere, mens der i de 10 kommuner med den højeste andel i gennemsnit er 7,4 pct. ansat i akademiske stillinger i 2023, altså knap dobbelt så mange⁵.

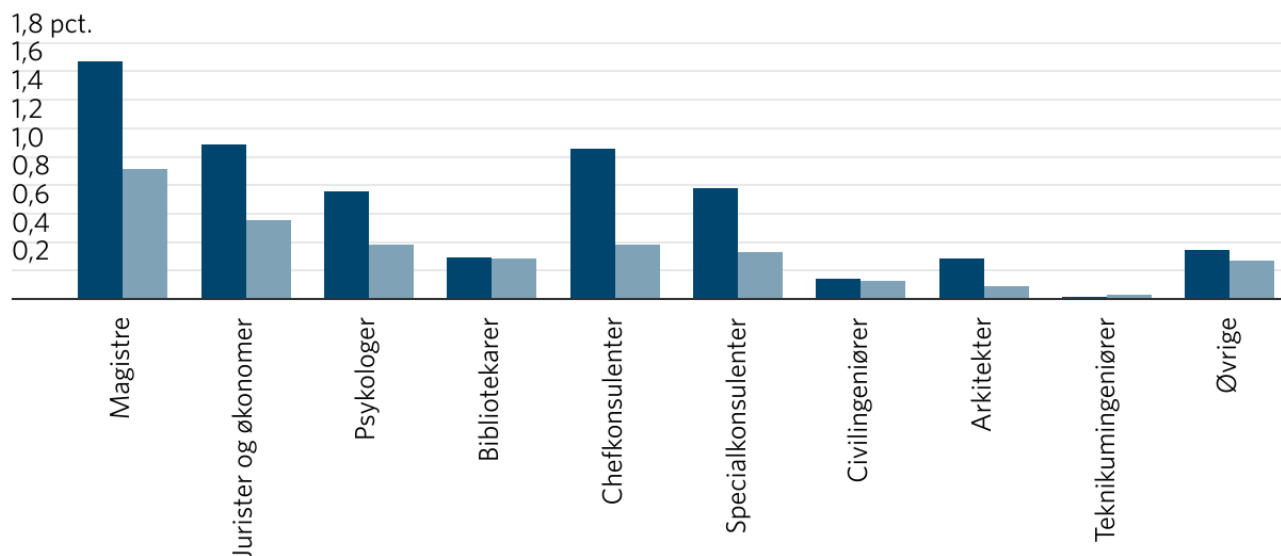
På tværs af kommunerne er der klar forskel på, hvilke typer af akademikere der er ansat. For kommunerne med en høj andel akademikere, er der en klar overrepræsentation af magistre, jurister og økonomer, chefkonsulenter og specialkonsulenter, jf. Figur 10.

FIGUR 10

Konsulenter udgør en relativt stor andel af beskæftigelsen i de 10 kommuner med størst andel af AC-ansatte i 2023

Figuren viser gennemsnitsandelen af AC-ansatte inden for udvalgte stillingskategorier i de 10 kommuner med hhv. størst og mindst andel af AC-ansatte i 2023.

■ De 10 kommuner med højeste andel AC-ansatte ■ De 10 kommuner med lavest andel AC-ansatte

Anm.: Der er set bort fra Københavns Kommune samt de små ø-kommuner. Andelen er opgjort som et uvægtet gennemsnit over andelen for de 10 kommuner. Kommunerne med størst AC-andel i 2023 er: Frederiksberg, Gribskov, Aarhus, Gentofte, Lyngby-Taarbæk, Albertslund, Ishøj, Fredensborg, Billund og Solrød. Kommunerne med lavest AC-andel i 2023 er: Lemvig, Esbjerg, Brønderslev, Næstved, Lolland, Slagelse, Guldborgsund, Skanderborg, Ringkjøbing-Skjern, Ikast-Brandø. I kategorien "Øvrige" indgår Agronomer, Akademiingeniører, Bachelorer m.fl., Diplomingeniører, handelsjurister og landinspektører.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

Både kommuner med mange og få akademikere har øget andelen

Andelen af akademisk ansatte er generelt steget i alle kommuner siden 2007. Over de forgangne 16 år har der ikke været nogen tendens til, at kommunerne bevæger sig mod samme niveau af akademisk ansatte – både kommuner med høje og lave andele akademikere har øget andelen.

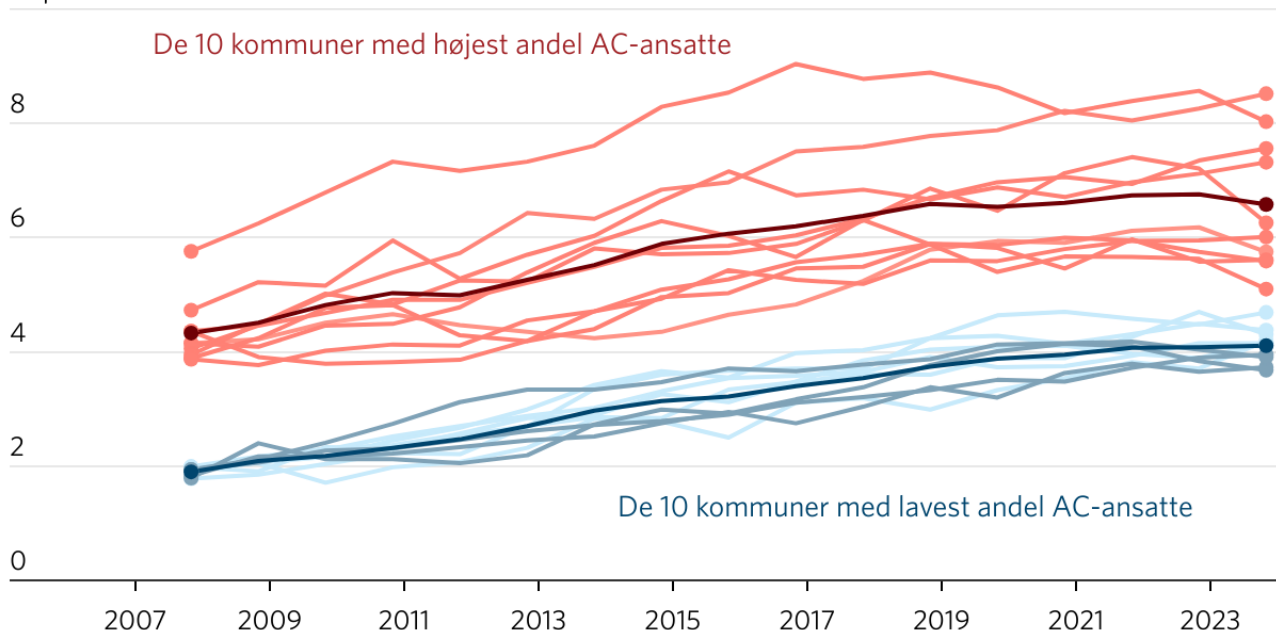
For de 10 kommuner, der i 2007 havde den laveste andel af akademisk ansatte, er andelen steget fra ca. 1,9 pct. til 4,1 pct. i 2023 – dvs. en vækst på 2,2 procentpoint. I samme periode er andelen af akademisk ansatte øget med ca. 2,3 procentpoint fra 4,3 til 6.6 pct. for de 10 kommuner, der havde den højeste andel akademisk ansatte i 2007, jf. Figur 11.

FIGUR 11

Andelen af akademikere er steget på tværs af kommuner med høj og lav andel af AC-ansatte i 2007

Figuren viser udviklingen i andelen af AC-ansatte fuldtidsbeskæftigede i de 10 kommuner med hhv. højest og lavest andel af AC-ansatte i 2007, samt et gennemsnit af disse.

10 pct.

Anm.: Anm: Der er set bort fra Københavns Kommune samt de små ø-kommuner. Andelene er opgjort som et uvægtet gennemsnit over andelene for de 10 kommuner. Kommunerne med størst AC-andel i 2007 er: Gribskov, Albertslund, Frederiksberg, Furesø, Herlev, Greve, Gentofte, Hørsholm, Glostrup og Hvidovre. Kommunerne med lavest AC-andel i 2007 er: Kerterminde, Brønderslev, Lolland, Thisted, Aabenraa, Guldborgsund, Slagelse, Tønder, Nordfyn og Vordingborg.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af kommunernes og regionernes løndatakontor (KRL).

Det bemærkes, at de 10 kommuner med hhv. den laveste og højeste andel akademisk ansatte i 2007 ikke er præcis de samme som i 2023. Men der er et betydeligt overlap mellem bund-10 og top-10 i 2007 og 2023.

Kommunernes vækst i antallet af akademikere er især sket inden for administration

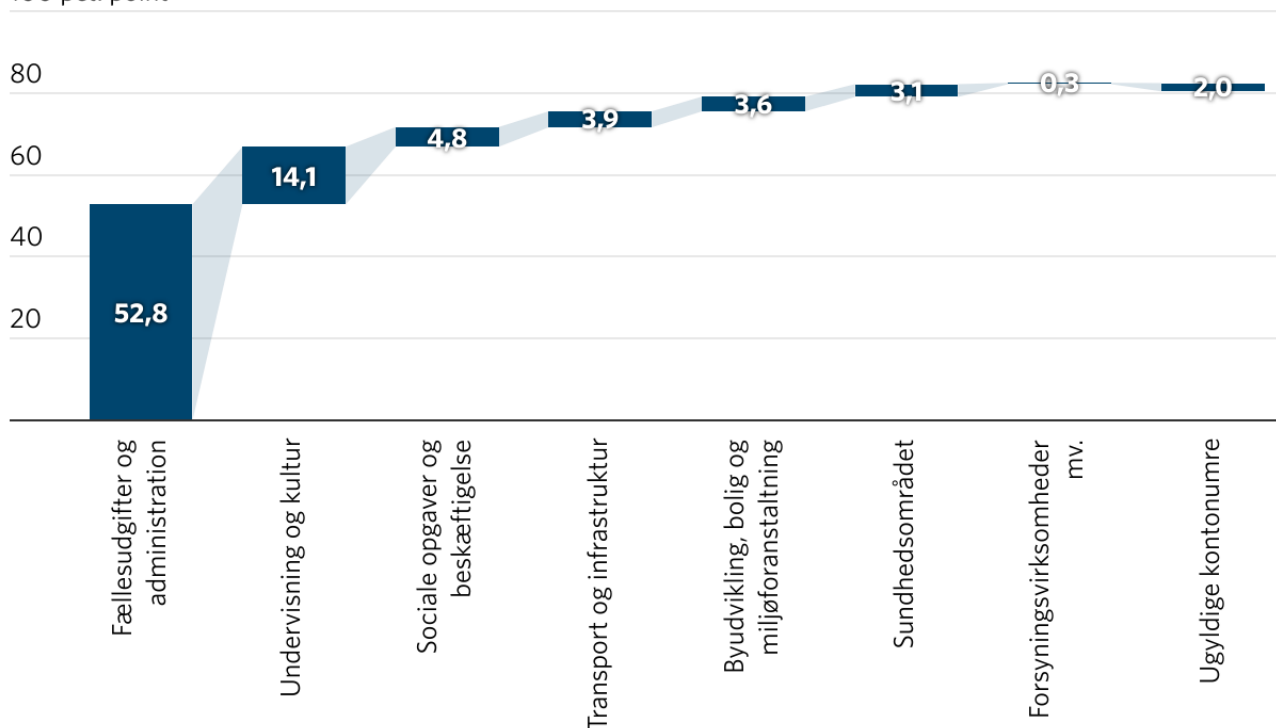
Siden 2007 er antallet af akademikere i kommunerne steget med godt 80 pct. Figur 12 opdeler væksten i akademikere på kommunale opgaveområder. Som det fremgår, kan knap 53 procentpoint af væksten tilskrives, at der er kommet flere akademikere inden for "Fællesudgifter og administration", som dermed står for to tredjedele af den samlede vækst.⁶

FIGUR 12

Væksten i akademikere inden for kommuner er primært sket inden for administration og undervisning

Figuren viser vækstbidragene fra de enkelte opgaveområder til den samlede vækst i akademikere i kommunerne for november måned fra 2007 til 2023.

100 pct. point

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL).

-
- 1** I denne analyse ses bort fra elever, personer i fleksjob og ekstraordinært ansatte - også ved opgørelse af andele. Det bemærkes, at det opgjorte antal af ansatte fuldtidspersoner kan være anderledes i andre statistikker. F.eks. er antallet af kommunalt ansatte opgjort højere hos Danmarks Statistik end KRL (selv inkl. ekstraordinært ansatte), men udviklingen er den samme. Forskellen skyldes blandt andet, at DST medtager visse enheder i skellet mellem offentligt og privat, som ikke aflønner gennem KRL.
 - 2** Dvs. der kan godt være akademisk uddannede personer ansat i kategorien "Administration og IT mv.". Det er dog kun en beskedent del af ansatte i "Administration og IT mv.", der har en akademisk uddannelse. Omvendt kræves en akademisk uddannelse for at blive ansat på akademikeroverenskomst.
 - 3** Denne udvikling skyldes primært udviklingen i antallet af ansatte (og ikke selve lønudviklingen), da personaleandelen og lønsumsandelen har udviklet sig rimeligt parallelt fra 2007 til 2023.
 - 4** I flere figurer i resten af analysen er Københavns Kommune udeladt, da den anses som en outlier.
 - 5** Her er set bort fra Københavns Kommune og de mindre ø-kommuner, da disse anses som outliers.
 - 6** Opdelingen på kontoområder i KRL har, især tilbage i tid, ikke altid været helt konsistent på tværs af kommuner. Derfor kan nogen af forskellene over tid skyldes, at konteringspraksis har ændret sig. Det vurderes dog, at det er rimeligt at konkludere, at størstedelen af beskæftigelsesvæksten for akademikere i kommunerne er sket inden for "Fællesudgifter og administration".